

OBRAZLOŽENJE FINACIJSKOG PLANA INSTITUTA ZA FIZIKU ZA PERIOD 2018. – 2020.

UVOD

Institut za fiziku Sveučilišta je osnovan odlukom Sveučilišta u Zagrebu 9. veljače 1960. sa svrhom da omogući okolinu za znanstvena istraživanja djelatnika Sveučilišta. Od 1993. promjenom Zakona o znanosti (NN96/93, 25.10.1993) Institut postaje javni institut u vlasništvu Republike Hrvatske, sa novim imenom Institut za fiziku (IF). Sama promjena imena datira iz 1997. kada je promijenjen Statut instituta. Statut *Instituta za fiziku (zadnja promjena u 2014.)* i *Razvojna strategija Instituta za fiziku za razdoblje 2013.-2017.*, su dokumenti instituta koji definiraju misiju instituta kroz tri osnovne aktivnosti: (a) **istraživanje** (u području fizike i vezanim interdisciplinarnim područjima), (b) **inovacije** (primjena istraživanja i prijenos znanja kroz inovacije), te (c) **obrazovanje** (sudjelovanje u visokom obrazovanju kroz suradnju sa nacionalnim sveučilištima i popularizacija fizike i znanosti). Na Institutu za fiziku provode se projekti i programi unutar glave Razdjela 080008 programa 3801.

SAŽETAK DJELOKRUGA RADA

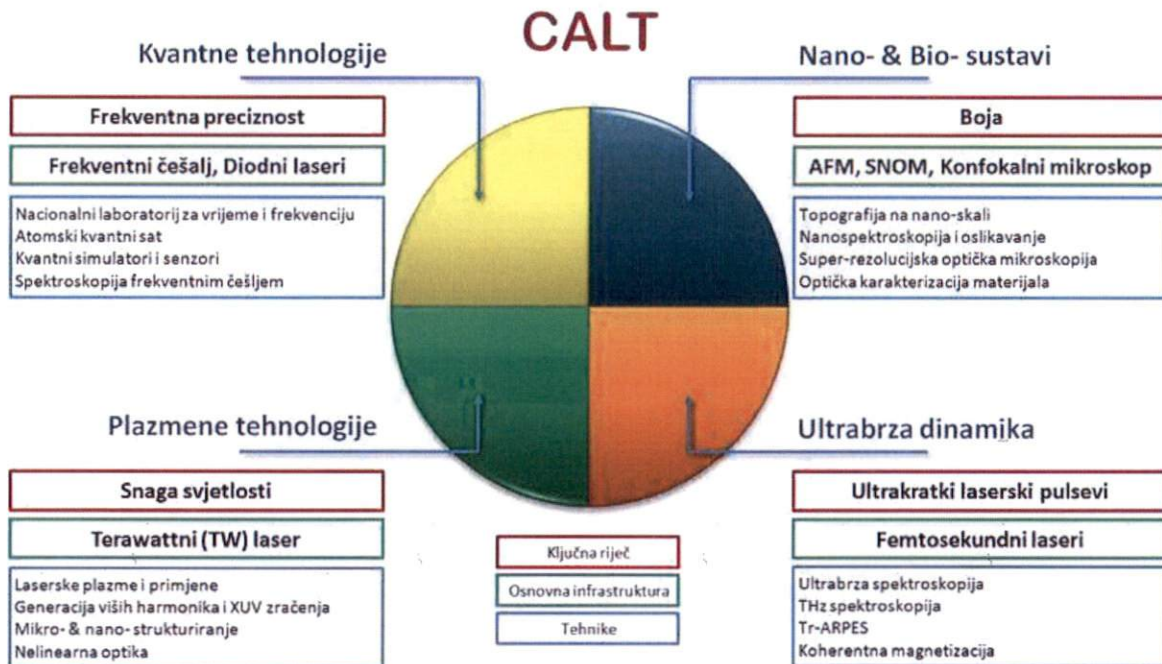
Institut za fiziku je institucija gotovo u potpunosti financirana iz proračuna RH, registrirana za obavljanje djelatnosti: druga istraživanja i eksperimentalni razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim znanostima (prema NKD – Nacionalna klasifikacija djelatnosti – od 13. veljače 2008.). Tradicionalno istraživački fokusi se nalaze u područjima fizike kondenzirane materije, biofizike, te atomske, optičke i plazma fizike. Institut za fiziku je prošao postupak reakreditacije koji provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje. U sklopu tog postupka izrađen je Strateški program znanstvenog istraživanja, koji se sastoji od dokumenata: Razvojna strategija 2013.-2017., Plan zapošljavanja 2013.-2017., Principi zapošljavanja; Znanstvene teme s posebnim ciljevima i detaljnim planom rada za razdoblje 2013.-2017. Nakon postupka izrađen je Akcijski plan s ciljem unapređenja kvalitete Instituta za fiziku za razdoblje 2014.-2017. dostavljen Agenciji u rujnu 2014. Do kraja 2017. godine Institut će definirati svoju strategiju i vezane planove za period 2018.-2022.

NAZIV PROGRAMA (3801 – Ulaganje u znanstveno-istraživačku djelatnost)

OPIS PROGRAMA

Strateški značaj i buduća okosnica strategije Instituta za fiziku ponajviše se potvrđuje predugovorom o financiranju za „**Centra za napredne laserske tehnike (CALT)**“ Instituta, koji je potpisan u svibnju 2017. godine, a CALT projekt proglašen **strateškim projektom Republike Hrvatske u području znanstvene infrastrukture**. Ilustracija niže odražava infrastrukturu i vezane znanstvene tematike koje će na temelju dosadašnje ekspertize biti značajnije razvijene na Institutu za fiziku. U samom trenutnom dokumentu Strategije Instituta stoji: „Institut za fiziku donosi ovu strategiju s namjerom da osigura što bolje upravljanje svojim značajnim resursima na način da Institut i dalje bude znanstvena institucija temeljena na vrhunskim bazičnim istraživanjima ali i inovacijski centar koji bi osiguravao stimulativno okruženje za transfer tehnologije, institucija koja će osiguravati infrastrukturu za vrhunska znanstvena istraživanja istraživača s Instituta, Hrvatske i regije, institucija koja će sustavno i društveno odgovorno upravljati svojim velikim obrazovnim potencijalima Cilj je

ovog strateškog dokumenta da na Institutu za fiziku ojača znanstvenu izvrsnost, kulturu inovativnosti i primjene znanstvenih dostignuća.“

Razvojna istraživačka strategija u općem smislu fokusirana je na četiri točke: razvoj eksperimentalne infrastrukture; jačanje ljudskih kapaciteta, jačanje određenih selektiranih područja istraživanja i povećanje kvalitete istraživanja. Razvojna tehnološka strategija fokusirana je oko tri točke: podrška tehnološki motiviranim istraživanjima, jačanje kapaciteta za prijenos tehnoloških znanja i povezivanje instituta sa gospodarstvom. Razvojna strategija u obrazovanju fokusirana je na tri točke: jače uključivanje u sveučilišno obrazovanje (doktorske studije), pomoć u nadogradnji učenja fizike u osnovnim i srednjim školama, širenje informacija. Strategija širenja utjecaja fokusirana je na tri točke: jačanje vidljivosti instituta, jačanje utjecaja na znanstvenu politiku RH i nadogradnju komunikacije sa javnošću.

U skladu s općim strateškim planom i novoutemeljenom shemom institucionalnog financiranja srednjoročni ciljevi Instituta za idućih 3-5 godina (2013.-2015.- 2017.) su:

1. Istraživanje

- Priprema i izvršenje strateških istraživačkih infrastrukturnih projekata: **CALT** (Centar za napredne laserske tehnike), **KaCIF** (Kriogeni centar Instituta za fiziku), **C2AMN** (Hrvatski Centar za napredne materijale i nanotehnologiju – u suradnji sa IRB-om i Sveučilištem u Zagrebu)

- Unaprjeđenje ljudskih resursa (zapošljavanje novih mladih istraživača na mjesta značajna za izvršenje infrastrukturnih projekata prema Akcijskom planu povezanim s Strategijom ljudskih resursa za istraživače s Poveljom i Kodeksom, utvrđivanje postupaka za stvaranje planova razvoja karijera.

- Poboljšanje infrastrukture niže razine reorganizacijom i kupnjom manje opreme opće uporabe: Uređenje nove centralizirane prostorije za računalne i internetske poslove. Reorganizacija

laboratorija i stvaranje novih (npr. laboratoriji za pripremanje uzoraka). Nova shema održavanja osnovne infrastrukture (npr. pročišćavanje zraka, servisiranje kapitalne i ostale laboratorijske opreme, itd.)

- Jačanje određenih ciljanih istraživačkih područja, npr.: proučavanje grafena i 2D struktura, magnetskih materijala, nanomaterijala, posebno jako korelirani elektronski materijali, te primjene plazme. Prvi od ciljeva ostvaruje se kroz **Znanstveni centar izvrsnosti (CEMS)**.

- Otvaranje novih istraživačkih područja (npr. u skladu s COST akcijama: plazme u tekućinama, nanospektroskopije, terahercne spektroskopije, kvantna termodinamika itd., ili u skladu s EUROATOM istraživačkim temama kao što su proučavanje defekata u posebnim čelicima, supravodičima itd.

- Povećanje kvalitete istraživanja nadzorom kvalitete cjelokupnog istraživanja (kroz interne prezentacije objavljenih rezultata), izlaganje svih publikacija istraživačima, revizija Pravidnika o slanju znanstvenih radova u tisak, pažljiva pohrana rezultata istraživanja, itd.

- Praćenje pokazatelja produktivnosti koje je uveo MZOS u mjere koje podržavaju izvrsnost u istraživanju. Nagrađivanje visoko kvalitetnih publikacija i znanstvenika koji se ističu znanstvenim doprinosima, nagrađivanje i podržavanje uspješnog izvršenja vanjskih kompetitivnih projekata.

- Jačanje umrežavanja s Hrvatskom, EU i ostatkom svijeta (COST, Horizon2020, EUROATOM, ...)

- Poboljšanje upravljanja i organizacije Instituta, operativnih postupaka i upravljanje i uporabu opreme i infrastrukture. (Mapa poslovnih procesa – Tajništvo i Ured ravnatelja)

- Uvođenje skupa mjera za poboljšanje radnih uvjeta i sigurnosti na Institutu za fiziku (Ured ravnatelja i opće službe).

2. Tehnologija

- Pojačati inovacije na Institutu kroz podučavanje istraživača, podržavanje projekata "dokaz koncepta", nuđenje financijske podrške iz internog fonda za inovacije, prije ili nezavisno od vanjskih projekata.

- Podići razinu tehničkih usluga radi podrške eksperimentalnom razvoju i inovacijama.

- Javna promocija i podržavanje projekata "dokaz koncepta" radi poboljšanja prisutnosti u poslovnom sektoru.

3. Obrazovanje

- Promocija i podrška suradnji sa sveučilištima radi unaprjeđenja doktorskih studija. Institut za fiziku treba pojačati svoju ulogu u preoblikovanju doktorskih studija prema onima istraživački orijentiranima.

- Poboljšanje kontrole nad sudjelovanjem istraživača IF-a u nastavi na sveučilištima – evidencija i procjena postojećih ugovora između IF-a i raznih odjela (Tajništvo i Ured ravnatelja)

- Održavanje internog "Fonda za seminare" kako bi se povećao broj gostujućih predavača iz inozemstva.

- Inicirati procedure za nalaženje strateških partnera među stranim institucijama s kojima postoji dugogodišnja suradnja.

4. Učinak na društvo

- Nova web stranica i repozitoriji

- Češće prijave na razne Natječaje za nagrade nominiranjem istraživača Instituta – ugradnja u radne planove Znanstvenog vijeća

- Češće nominacije istraživača Instituta za članstvo u javnim tijelima - ugradnja u radne planove Znanstvenog vijeća

-Javna evidencija događanja u svezi obrazovanja i popularizacije (npr. multimedijски laboratorij)

Institut za fiziku će fokusirati svoje snage u slijedeća područja/programe istraživanja sa specifičnim znanstvenim temama istraživanja detaljno opisanim u prethodnom Strateškom programu znanstvenog istraživanja, kao i novim trendovima utemeljenim kroz strateški projekt CALT:

1. Novi fenomeni u kondenziranoj materiji

1.1 Nova elektronska stanja materije

1.2 Suprotstavljena međudjelovanja i kolektivna dinamika u kvantnim i klasičnim magnetskim sistemima

1.3 Termalna svojstva kompleksnih sistema

1.4 Teorija kompleksnih i jako koreliranih sustava

1.5 Razumijevanje i krojenje kvantnih stanja materije

2. Strukture u kondenziranoj materiji

2.1 Fizika nano- i biostruktura i hibrida

2.2 Fizika na površinama – poduprte nanostrukture i 2D materijali

2.3 Biološki sistemi - DNA,

2.4 Istraživanje odnosa između morfologije i novih fenomena

3. Svjetlost materija međudjelovanje

3.1 Ultrabrzo i ultrahladno

3.2 Ultrabrza spektroskopija

3.3 Razvoj i primjena sustava baziranih na holografiji i interferometriji

4. Plazma i primjene

4.1 Laseri i plazma – dijagnostika i primjene

4.2 Primjene u dijagnostici i modeliranju gustih slabo ioniziranih plazmi

U 2017. godine na Institutu za fiziku je aktivno 22 projekta (5 HrZZ, 1 ZCI CEMS–istraživačka jedinica G2D, 2 Eurofusion, i 5 bilateralnih), 3 PoC-BICRO projekta, 1 projekt Adris zaklade, 1 NEWFELPRO i za nekoliko Horizon2020 aplikacija i HrZZ projekata se očekuju rezultati natječaja. Krajem svibnja 2017. godine potpisan je i predugovor o financiranju CALT strateškog infrastrukturnog projekta i očekuje se potpisivanje punog ugovora u posljednjem kvartalu 2017. godine. Potpisivanje ugovora za CEMS projekt za financiranje iz strukturnih ERDF fondova također se očekuje u posljednjem kvartalu 2017. godine, dok za KaCIF infrastrukturni projekt očekujemo povoljni ishod evaluacije i potpisivanje ugovora 2018.

Zakonske i druge pravne osnove – ZAKONSKE I DRUGE PODLOGE NA KOJIMA SE ZASNIVAJU PROGRAMI (najznačajniji–maksimalno do 5 osnova):

- Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN, br. 123/2003., 105/2004., 174/2004., 2/2007. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/2007., 45/2009., 63/2011., 94/2013., 139/2013. i 101/2014. - Odluka i Rješenje USRH);
- Zakon o Hrvatskoj zakladi za znanost (NN, br. 117/2001., 45/2009., 92/2010., 78/2012.);
- Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN, br. 45/2009.).

CILJEVI PROVEDBE PROGRAMA U RAZDOBLJU 2018. – 2020. I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI KOJIMA ĆE SE MJERITI OSTVARENJE TIH CILJEVA

CILJ 1.

Glavni cilj provedbe programa u periodu 2018.-2020. je podizanje sveukupne kvalitete znanstvenog istraživanja uz jačanje ljudskih potencijala u znanosti u skladu i na liniji istaknutog posebnog cilja 2.4 Strategije MZO-a 2016-2018.

OBRAZLOŽENJE CILJA

Institut za fiziku je jedna od uspješnijih znanstveno istraživačkih institucija u RH s vrlo visokim, međunarodnim kriterijima uspješnosti. Jedan od glavnih ciljeva je da se u okviru postojećih i budućih programa unaprijedi kvaliteta istraživanja koja bi trebala rezultirati povećanjem broja znanstvenih radova u prestižnim svjetskim časopisima te povećanjem sveukupnog odjeka tih radova u znanstvenoj zajednici.

POKAZATELJI UČINKA

	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2018.	Ciljana vrijednost 2019.	Ciljana vrijednost 2020.
Pokazatelj učinka	Broj objavljenih radova indeksiranih u WoS bazi	Broj objavljenih radova	50 (2015)	Web of Science baza podataka	52	54	56
Pokazatelj učinka	Impakt faktor časopisa	Prosječni impakt faktor po radu	2,851 (2011-2014)	Web of Science baza podataka	3,500	3,800	4,000

CILJ 2.

Povećati broj i ukupan iznos ugovorenih projekata za godinu dana (domaćih i međunarodnih)

OBRAZLOŽENJE CILJA

Kvaliteta znanstvenog rada i planirani ciljevi se mogu ostvariti jedino pod uvjetom da institucija i njeni istraživači budu uspješni u dobivanju financijskih sredstava za ostvarivanje postavljenih ciljeva.

Institut će stimulirati prijavljivanje projekata a mjera uspješnosti će biti broj financiranih projekata i ukupni proračun temeljen na projektnim aktivnostima.

POKAZATELJI UČINKA

	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2018.	Ciljana vrijednost 2019.	Ciljana vrijednost 2020.
Pokazatelj učinka	Broj prijavljenih projekata na domaće i inozemne izvore financiranja	Broj novih projekata	8 (2016)	Institut za fiziku – web stranica	12	14	16

OPIS AKTIVNOSTI / PROJEKTA

- Unapređenje sustava kvalitete i upravljanja reorganizacijom postojećih laboratorija i istraživačkih grupa (Posebni cilj 2.4.1)
- Priprema i provođenje projekata HrZZa (Posebni cilj 2.4.2)
- Implementacija projekta za strukturne fondove Europske unije „Centar za napredne laserske tehnike“ i projekta KaCIF – Kriogeni centar Instituta za fiziku (Posebni cilj 2.4.3)

POKAZATELJI REZULTATA

	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2018.	Ciljana vrijednost 2019.	Ciljana vrijednost 2020.
Pokazatelj rezultata	Broj citata objavljenih radova u godini dana	Broj citata	1200 (prosjeak zadnje tri godine)	Web of Science baza podataka	1300	1500	1600
Pokazatelj učinka	Broj objavljenih radova indeksiranih u WoS bazi	Broj objavljenih radova	50	Web of Science baza podataka	52	54	56
	Broj znanstvenih projekata koje financira HRZZ	Broj	5 (2017)	Institut za fiziku	7	8	10
	Broj spremnih projekata za ERDF fondove	Broj	1	Institut za fiziku (MZO)	2	3	5

Klasa:004-41/17-02/01

Ur.br.: 533-17-2

Dr.sc. Marko Kralj

Ravnatelj Instituta za fiziku

